

Št. 1

V Celji, dné 15. marca 1892

Leto I.

V svet.

Mej nepoznani, hrumni svet
Ubral sem pót svoj mladolét.

Želj ogenj mi je v srci plal,
In me od rojstne kočé gnal.

Jokala draga mati je
Ko sem od njé poslavljal se.

„Ne morem dati ti blagá,
Ne srebra, zornega zlatá.

A nekaj rada, ljubi sin,
Ti vendar dala bi v spomín.

Neznatno ali sveto stvar,
A hrani v srci jo vsekdar.

Ne kaži ga očem svetá
V sredini nosi ga srcá.

Tešitelj bode ti v skrbéh,
In mračnih, togepolnih dnéh.

In ta spomín, moj ljubi sin,
Na dom naj bode ti spomín!“

Tedaj sem vzel popotni lés,
Drvil v valòv življenja ples.

Prebrédel sem devét vodá,
Prehòdil sem devét gorá.

A to ni bil več isti svet,
Kot sem ga gledal mladolet.

Sovraštvo in prepíranje,
Prokletstvo in zatíranje.

In kamorkoli zró očí,
Nikjer mirú in sreče ní.

In kamor me nesó nogé,
Povsodi gledam le solzé.

Zvestòbe ní, ljubezni ní,
Vse samopašno se črtí.

In kar srcé ljubilo je,
Vse, vse in vse zgubílo je.

Mladostne moje sreče svít,
Globòko v srci mojem skríť,

Je otèmnél, kot otèmní,
Ko v morje solnce se vtopí.

In slednji cvet mojih nadej
Ospel se mi je za vselej.

A ta spomin, na dom spomín,
V sredíni srčnih globočín

Ostal mi čist je in svetál —
Le *njega* svet mi ní končal.

Dasí srcé mi ranil je
To svetstvo mi ohranil je.

Josephus.

☞ Za uzorom. ☞

Novelica.

Ko mineva človeku v vedni jednakomernosti dan za dnevom in ni stvari, da ga more, če uže ne razveseliti in osrečiti, vsaj nekoliko razvneti in navdušiti; hodijo mu takó često v spomin lepši dnovi prošlosti, vsaj mladoletja njegovega, ko je gorel in vzburljal se za to in ono. Koliko solnčnojasnih dnij je preživel takrat, kakó malo neveselih ur! Časih zastirali so sicer oblaki hudourniki nebó njegove brezskrbnosti in sreče, a to ni moglo odvzeti poguma ognjevitosti in živosti duhá njegovega. Vsaj je to velik del sreče mladini, da jej ne obupa z lahka srcé, da ne poveša po slehrnem udarci glave in da z istim bodrim pogledom meri v bodočnost, kakor poprej.

Časih živiš v poznejih letih samó o spominih; kot da se z nova prerajaš, zdí se ti; pred tvojo dušo stopa podoba za podobo, in še jedenkrat se radostiš, še jedenkrat živiš ono življenje. Takó sanjaš, — in kèdo pravi, da ne bi sanjal rad vedno tako? — Prigodí se pa časih tudi, da ti v to vrsto toliko ti omiljenih slik najedna stopi podoba pred duševno okó tvoje, tèmna in nevesela; kakor da se je vspela pošast pred teboj, zgane se ti srcé in zadrhtiš, kot da si zvedel strašno novico, ali kot da si uže davno pozabil vsega tega. Ali pozabil nisi nikèdar! Kot z demantnim črtalom stojí udolbeno vse v tvoj spomin, in rad bi imel, da nisi nikdar doživel te-

ga. Mordà sedaj tudi ostreje vidiš, globlje čutiš, kot pa tedaj, ko se je vse to v resnici godilo.

Pusto mi je življenje, in spomín na mrtvega prijatelja teží mi srcé. Kolikokrat zanesó me misli v prijazno slovensko selo, stoječe ob šumeči Pivki, kjer mu je stala rojstvena kočá, kjer je preživel najlepša in najbridkejša trenotja svojega življenja, kjer krije mah in visoka trava mrtvišča neznaten griček, pod katerim počivajo kostí njegove, njegov pepel.

Glava I.

Kèdor bi pričakoval kaj posebnega v tej povestici, povem mu kar naprej, da se moti; vsakèdanja je, prav kakor naše življenje, in prigodilo in opisalo se jih je Bog vedi koliko uže jednakih. Vendar kèdor mi ne mara verjeti, bodi si da iz radovednosti ne, ali, ker bi se rad prepričal ob istinitosti izjave moje, in mi skaže zanimanje svoje na teh vrsticah, pritrdi mi prečitavši te liste gotovo. A sedaj naj pričnem! —

Za časa gimnazijskih svojih studij bili smo vsakèdanji gostje znane ljubljanske gostilne, baš ne prve vrste, Šimičev Ivica, Gašparjev Janez, Godčev Korle, moj prijatelj Kovačev Lojze in jaz. Učeči se na jednem ter istem zavodu, skoro da vsi jednake starosti, veseli in žívi, družili smo se marsika

ter večer, ter preganjali si čas s pogovori, slabimi dovtipi in smehom, časih pa, kedar je prikipela navdušenost do vrhá, celó s petjem in Bog vedi s čim še vse.

Ako sem preje dejal vsakèdanji, popraviti moram to povzembo v toliko, da smo bili gostje, dokler nam ni vsem denar pošel.

Niti umetno prirejeno vino, niti vodeno pivo, niti malo sijajni prostori (ako se o nasprotnih sploh v Ljubljani govoriti dá!), vlekli so nas sem. A bila je gostilna na precej neobljudenem kraju, kamor ni bilo misliti, da se prikaže tako lehkó neljuba postava profesorjeva, in ker je imela krčmarica troje hčérá, o katerih trditi, da so bile lepe, bogate, premlade ali celó duhovite, bi bila smela laž. Ne vem sicer, kateri uzrok je bil kreplji; a zdí se mi, da bi bilo o razsodbi skoro za prvi odločiti se.

Tisti večer pa, ni bil daleč od onega jutra, ko smo imeli končati prvi tečaj. Dasi nam je vsem, kakor velí izraz, uže tekla voda v grlo, bili smo brezskrbni dovòlj, da se še tedaj nismo brigali dosti za knjige. Kakó malenkostno se pač marsikaj dozdeva mlademu človeku vse to, kar je često krat pozneje takó odločilno za življenje njegovo!

Gašparjev Janez, širokopleča, dolgopéta prikazen in pa Godčev Korle, slabótno, blede človeče, prepírala sta se nam vsem v zabavo uže precej časa o teoriji in hipotezi, vsak trdeč drugo, vsak zagovarjajoč svoje in skušajoč drug drugega prepričati o svojem pravu. Gašparjev Janez, ki je svojega

tekmeča v resnici duševno mnogo nadkriljeval, imel je to lepo lastnost ob vsakej priliki prepírati se; in kedar sta bila ta dva sešla se, bil je razpor gotov, in bodi si, da še za tako malenkost. Sreča, da ni bila težava, pomiriti jih, in da sta slednjič vendarle oba prav iz srcá smejala se.

Šimičev Ivica pa je neprenehoma klical steklenico za steklenico na mizo, in malo razvnet uže vinskega soka, govoril v jedno mer. Mojega prijatelja do tédaj še ni bilo, in dobrodušni Ivica, blag človek, kakor sem imel le malo ljudij priliko spoznati, gledal je nocoj vedno na uro, ter hudoval se, da ga ni, in to nocoj, ko je dobil denar od doma, ter povabil cel naš krog na „mokrino“, kakor je imel navado nazivati pijačo.

— „Dober večer, možje!“ — oglasil se na vratih Kovačev Lojze, stopi mej nas, otrese si sneg raz plašč in odloživši ga prisede k meni.

— „Dober večer!“ odzdravimo vsi, in Šimičev, ki je znal celo kôpo stihov in jednakega drobiža na pamet, pričel je takoj, podavši prišlecu rokó:

— „Darf ich's wissen, darf ich's fragen?“ —

— „Če ne nehaš takoj sè svojimi neslanimi citati, kar odidem“ odvrne smeje Lojze.

— „Festina lente!“ tolaži ga oni; „le polagoma, gospod Lojze! kje si se mudil toliko časa?“

— „E, radovedneža! doma sem bil. Kje neki drugod?“

Ker je to uže v navadi, da opisujemo zvnajnost oseb v pripovedih in romanih, in ker velja to deloma

tudi od pisatelja opravičeno zahtevati, ne opustim i jaz ne kratkega popisa, akopram sem prepričan, da si vsak bralec sam ustvari podobo junakovo, kakor si jo misli potem skozi celo povest. No, Kovačev Lojze ni bil posebno visoke rasti, preje smeli bi ga prištevati manjim ljudem. Po močno vzbóklem čelu ležali so mu v neredu dolgi plavi vlasjé, izpod katerega mu je sevalo dvoje motnosivih očij v svet, in skoro, da ne rečem: neprijazno. Kedar je pa govoril o kaki stvari z vso živostjo besede svoje, tedaj so se mu uiskrfile, postale nekako bodeče. Po suhótnem, malo vpalem lici poganjala mu je redka brada, dočim so mu podnosje pokrivala precej krepke in goste brke. Nos ni mu bil posebno pravilen, a risan markantno, in cel obraz njegov ni bil takov, da bi se mu moglo reči lep. —

Po nekaterih kratkih odgovorih družčini, vpraša me prijatelj najedna:

— „Pojdeš-li z menoj?“ —

— „Kam?“

— „Na kolodvor“ šepeče; „dobil sem list baš sedaj na večer; mati in sestra pripeljeta se.“

— „Zakaj ne? pojdem. A kdaj pride vlak?“

— „Ob najstih. Pol ure imava še časa.“

Potem pa smo se zabavali dalje. Ko pa je kazalec pomaknil se za tri-deset minut naprej, vstane Lojze, plača in seže po obleki. Vzdignem se.

— „Kam odhajata?“ Ostanita vendar!“ kličejo vsi.

— „Ne!“ odgovori oni. „Mudi se mi na kolodvor.“

— „In jaz ga spremim,“ opravičujem sebe.

Potem pa sva šla.

Ko stopiva na ulico, naletaval je sneg. Umazano in sajasto brlel je plin, tu in tam vsplapujoč v lahнем vetru. Pridričale so zakasnjene saní, žvenket kreguljev zvenel je korakom konja odmerno v nočni tišini.

Tako gaziva nekaj časa uže po gazi, ko spregovori:

— „Nekaj ti imam povedati.“

— „Govôri!“ dejem in pogledam po njem. Bila sva uprav pod svetilnico. Če poznaš človeka do dobra, ali vsaj kolikor je to sploh doseči mogoče, in si se navadil potez obraza njegovega, ne bó ti težko čitati iz njih važne izpremembe notranjosti njegove. Zdel se mi je prepal, oči udrte in cel izraz bil mu je oni pobitosti in bede. Uže ko je sedel k meni, zdel se mi je nekako drugačen nego sicer, a mislil sem, da se mi samó domneva. Tiste drobne gube na čelu njegovem vidile so se mi globlje včrtane, in okó še mračje, nego navadno. A ta glas, s katerim je sedaj izpregovoril, osupnil me je, in kot je to pri vsakomur navada, opazuje potem natančneje. Pri medlem odsevu luči pa so padale sence mnogo ostreje, in bil je vtis name še večji. To vse bilo je seveda trenutje.

— „Danes na večer, kot sem ti uže omenil, vsprejel sem pismo od doma. Piše mi mati . . .“

Zaspan častnik stopal je leno, s sabljo rožljaje ob zidu mimo naju, postajal ter žvižgal zaostalemu psu, ki je mahom pridirjal za njim. Drugače ni bilo žive duše na ulici.

— „Motil me je,“ pravi po kratkem prestanku in nadaljuje: „Ali veruješ na usodo, na fatum?“

— „Čemu pōprašuješ po tem?“ ugovarjam vprašujoč. „Kaj naj je to?“

— „Mar ne veruješ, da je neka-
ternikom sojeno vedno nesrečnim biti, sojeno, da ni pojava v njihovem življenji, o katerem bi se dalo reči, da je v resnici jasen?“

Vprašal je to s takó čudnim glasom, nekako demóničnim.

— „Priatelj! . . . ne razumem te . . . mislim . . .“ dejem slednjič.

— „Čuj, bratec! razjasnim ti vse. Si-li čital Lermontovega junaka našega časa?“ —

— „Sem.“

— „Spominaš se li ondi jednega zadnjih poglavij, kjer je govor o tem? . . . Kakó se uže imenuje fatalist?! . . . a kaj ime? — je-li si čital?“

— „Ti sam dal si mi v roke nemški prevod“ odvrnem.

— „Pozabil sem na to . . . kakó pozabljiv sem! — . . . In ti se ne strinjaš s tem?“ —

— „Ne morem se! To je v ro-manu, in da je v resnici, bila bi go-tovo nesrečna množica nesrečnih slu-čajev —“

— „Pusti modroslovje!“ prekine me nevoljno skoro . . . „Z največjo go-tovostjo vem, kakó bi zaključil svojo logiko: vsak je svoje sreče kovač . . .“

— „Resnica takó!“ sežem mu v besedo.

— „Čakaj! to pa pač veruješ, da treba onemu, katerega slučajno ne-srečna množica nesrečnih slučajev,

kakor si se blagovolil izraziti preje, obkoli, umreti?“

In govoril je to z rezko trpkostjo in ironijo.

— „Bodi si! Recimo dà!“ odvrnem.

— „Vsakternik govori po svojih odnošajih, svojih izkušnjah, in besede njegove so poleg tega še zmnožek vzgoje njegove, berila in drugih neznatnih uplivov, ki mu določijo in utrdé nje-gove takozvane nazore in misli. Mene vodilo je dosedanje življenje do fata-lizma, in da sem stareji, dejal bi, do pesimizma. A sedaj še vedno nisem obupal o vsem.“

— „Govoril mi nisi doslej o tem. Zdi se mi pa, da je vse to uvod temu, kar mi imaš povedati —“

— „Takó je“ — pravi po kratkem premolku. Zdelo se mi je, da se nje-gova uže tako ne visoka postava še bolj manjša, tako . . . krči . . .

— „Naj povem v naglici vse! — Ko sem časih premišljal žalostne raz-mere rodovine naše, nisem sklepal ta-ko, kakor dènes, da si me je marsikaj iz zgodovine njene potrlo. Imamo misli, katere časih pridejo na hip, o katerih nismo vedeli popreje, da jih nosimo v sebi, a smo jih vendar nosili, ne za-vedujoči se jih. Po tem pa pride ma-lenkost, in kot da prižgeš luč v noči! . . . vse ti je najedna jasno in vprašuješ se le: kako to, da mi je ostalo doslej to skrito? Takisto bilo mi je danes, ko sem prečital pisanje materino. Glej! — Deda zamél mi je sneg ob navalu kraške burje, strijcu pogorelo je pred letom vse, in sedaj je berač, teta út-pila se je pri pranju, mlajši brat umrl je za kačjim pikom in dènes“ . . .

(vzdihnil je mučno) . . . dènes vem, da nesreča še ne praznuje v hiši naši . . . Moja sestra bliža se porodu . . . radi sramôte in krika prihaja nocoj v tukajšnje bolnišče . . . Zapeljana je reva — menim, da je ti radi tega ne bodeš obsojal . . .“

Osupnilo me je na hip vse to; govoril ni mi še nikèdar o tem; preveč je bilo, kar sem čul tako nena doma . . . on pa je vrgel roki kot mrtvi ob sèbi in zrl vame.

— „Kaj misliš?“ . . . dejem konечно. Imel sem uže nekaj na jeziku, kar naj bi bile besede tolažbe, a čutil sem, da sem silno neukreten.

Dospela sva na kolodvor. Vsak trenotek imel je privršati vlak.

— „Bilo mi je na tem,“ — spregovoril, ko stopiva v poslopje, — „da te slednjič seznanim sè svojimi razmerami. Čemu, naj bi imel skrivnosti pred teboj, ki te nazivljam prijatelja? . . . In da le ti ne sodiš slabo o njej! Prav smili se mi deklè, in slednjič je tudi moja sestra. Revica! . . . Olajšal sem si srcé — a sedaj me ostavi, vsaj veš, kako je . . . Pojdi in razmotrivaj o tem, kar sem ti govoril. Kaj morem in moram misliti jaz, vem — in glej, zato sem — fatalist“ . . .

In podá mi rokó in obrne svoj korak proti prihajališču.

Zrem nekaj časa za njim, potem pa jo krenem domov. —

Glava II.

Vsaj znate vsi, kaki so vroči pasji dnevi! Vse spi, vidi se človeku; ptiči

zévajo v grmovji, in zglašati ne ljubi se niti cvričkom. —

No, tako popoldne je bilo tudi takrat . . . Visôko zibala se je rumèna pšenica ob pôljski stezi, in plavice in slak in kokalji poganjali so se kvišku ob njenih tenkih stèblih . . . Oglašali so se v bližini srpi . . . ženjice žele so tu, tam, raztreseno . . . Mlado, lepo deklè briše si naznojeno čelo in podpira si ledje z rokó. Tiha, počasna hoja prebudí jo iz strmenja . . . Zazvame se in povpravlja si ruto in ko stanjaste vlasé . . .

— „Ti si Lojze“ —

— „Pozdravljena Alenka. Vroče je, vroče. A kakó ti je?“

— Molčí deklè in povesi oči v tla. Vzdahne —

— „Jutri odideš?“ —

— „Da, jutri . . . jutri odidem. Pa vzamem še nocoj slovo od tebe“ . . .

Bolestni smehljej šine ji preko rožnatih usten in pogleda ga milo, očitajoče.

On pa molčí in tare si roki. Potem pa ji šepeče:

— „Na večer čakal te bom ob Martinovem studenci. Tijà pridi! . . . Storiš Alenka?“

Vprašal je to tako strastno in gledal ji v lepe oči tako globôko, kot da hoče prodreti v dušo njeno. Pri kima mu ona.

— „Pridem.“

— „Dà, pridi! . . . takoj po angeljevem češčenji . . . čuješ?“

— „Storim, storim“ — odvrne dekle in poskuša s palcem ostrino srpovo. Lèhna rdečica spreletavala ji je cvetoče obličje in dolge trepalnice senčile so ji okó. On pa je stal nem

pred njo, besede ni našel, da pretrga mučno mu tišino. In takó sta si stala nasproti. Čutila sta obadva, da morata ta hip drugi od drugega. Težko, prisiljeno šel mu je glas iz ust, najraje odšel bi brez slovesa.

— „Z bogom, Alenka“ — deje slednjič — z bogom do večera!“ . . .

— . . . „Do večera, z bogom“ — reče ona in mu poda desnico. Hladno-krvno ponovila je njegov poslov, ali kèdor zná ločiti glasovè človeške duše, vedel bi, koliko bolesti, ki se ne izraža več, leži v teh besedah, morda celó otrplosti do vsega in breznadejstva. Njemu pa zazvene le so njene besede, kot obsodba, in zdele se mu napojene z nekakim sarkazmom. Vedel je, da bi preje ali sleje, in to še dènes moral govoriti ž njo — takó velela mu je vest — ali vendar mu je bilo takó mučno vse to. Prijel je torej podano mu desnico rahlo, hitro — obrnil se in odšel po stezi naprej. Ona pa je ostala za hip na mestu, zrla zamišljeno predse in cel obraz prešinila ji je čudna izprememba — one fine, zaokrožene poteze postale so nekako trde, okorne in cela polt ji je nekako porumenela. Počasi, težko dvigale sta se ji prsi; zdelo se ji je, da leže goré celega svetá na njih, in tèmne slutnje obhajale so ji dušo. Še enkrat pogledala je za njim, potem pa je s kratkim vzdihom, kakor da si hoče dati duška, stopila zopet na njivo, kjer so žele ostale ženjice. Došle so jo uže skoro vse, nekatere bile so celó pred njo. Poravnala si je predpasnik na stran, stopila pred svojo réd in molcé pričela delo. Jako je hitela, potem pa zopet

prestala in zopet zavedši se naloge svoje, pričela z ono nervozno naglostjo in razburjenostjo žeti, kakor preje. Ostale ženske motrile so jo od strani. Pravega poguma pa, ogovoriti jo, akopràm je bilo vsem jedno ter isto v mislih in na jeziki, imela ni nobena. Pa ni jim dalo mirú, da ne bi občutile — same niso vedele zakaj? — nekega satanskega veselja na tem: dražiti jo. Zdelo se jim je, da sta se mladi dijak in Alenka rada videla; in da si ni nikèdó besedice gotovega znal povedati o tem, kakor tudi ne, kaj sta govorila pred nekolikimi trenotji, mislile so vendar in sklepale iz tega, da je nekaj, kar ji razvne mlje dušo, tare srcé.

— „Vzel je slovó Lojze, ne res?“ ujunači se slednjič najstarejša dekla in hití kar najbrže podkašati rmena stébla. Vsem, zdelo se je, da je odvezto težko breme. „Prijatelja sta si bila od mladih nog“ — nadaljuje prejšnja — no, no, — čast za te, lepa čast — — sedaj bo študiral za gospoda. Ali ne?“ — —

Dekle skušalo je dobrovoljno izogniti se nadaljnim vprašanjem in odvrne:

— „Pravijo tako . . .“

— „Menda ti je vendar sam povedal“ — zatrjuje dekla. „Ali kaj sta pa inače govorila?“ — vpraša hudobno, vstane in si briše potno lice.

— „É kaj . . .?“ odgovori nestrpno, skoro nevoljno Alenka. „O žetvi, in o vremenu, in o zdravji . . . in . . .“ pa beseda ji ni šla prav iz ust.

To je zapazila tudi dekla, in na moč jo je veselilo, kakó jo muči se svojimi vprašanji, in kakó jo skoro vjame v nastavljeno mrežo radoved-

nosti in lokavosti svoje. In čutila je pri tem nekako zadovoljnost, ter popraševala naprej:

— „Tako? tako? — o žetvi, o vremenu in zdravju . . . in kaj si še hotela povedati?“ —

— „In da si ti sitna, prav sitna“ odvrne Alenka in se smeje.

— „Sitna? zakaj sitna? — Kaj je to kaj takega, če prašam po tem? — Pa tudi prav! Mislim, da bode čas, da gremo jest!“ — in vrže srp v snopje in korači jezno na konec njive, kjer jih je čakalo pod grmom kosilo in v zemljo zakopana, postana voda. Ostale šle so takoj za njo, Alenka pa je še vedno žela.

— „Mêni se vse to“ — govori prejšnja in si tlači velik kos ajdovca v usta — „čudno zdi. Ta študent in naša punica! Jezilo jo je to, da ni mogla izvesti svojih nakan, kakor je hotela. Kêdar se pa človek osramoti, skuša potem na vsak način pokriti in olupšati svojo smešnost, in zaklepa svoje opravičevanje z ono vrsto nepotrjenih rekov, katere ima vedno pripravljene, kêdar veljá zavijati resnico. Da si pa zagotovi še bolj zmago svojo, daje okolici svoji taka vprašanja, na katera vé, da ne more drugače odgovoriti, kakor sê svojim lažnjivim „seveda“. In kar nič drugače sklenila ni jezična klepetulja svojo sodbo. „Kakšen je sedaj mladi svet! To res ne pristoja dekletu, tako vedenje. Ali ni res tako?“

— „Res, res“ — ponavljalo in pritrjevalo je vse.

Mej tem pa se je bližala Alenka lačni skupini, in prekinila nadaljnji razgovor. Oné pa so vstale in odhajale

polagoma na delo, sedaj na dvoje: na žetev in opravljanje.

Deklè pa je molcé selo na tlà, in pripravljalo povžiti se ostanke. Zamišljeno zrla je v daljino, tjà po širnem polji in potem naprej, vedno naprej, na tèmne gozde in visòke snežnike, in sive meglé, ki pokrivajo njihove vrhove. Počasi je jela, brez slasti, in vsak grizlje bil jej je ogrenjen in mislila je nanj, katerega se je oklepala čista njena duša . . .

* * *

Unočilo se je. Pogašati jeli so uže luči po vasi . . . zalajal je v daljini pes . . . za njim drugi . . . tretji . . . Mir je legel na zemljo.

Po stezi, tu in tam revno narasteno s travo korakal je kovačev študent. Potok vijoč se ob gozdnem obnožji šumel je v bližini . . . skrivnostno vzdigale so se v blede mesečini prosojne, belkaste megle iz njega in plavale po aromatičnem vzduhu poletnega večera jednako ponočnim duhovom, ko so se takó trgale, dvigale v višino, polegale zopet po rosnih tleh . . . Zavrčala je še tu in tam drobna cikada, potem pa, kakor da jo premaguje spanec vedno ti še ponavljala jednomerno pesen svojo in slednjič utihnila. Lahen veter lovil se je v vrbovji rastočem ob vodi in pahljal razvročeno lice mladenci, ki je baš sedaj stopil v gozdni mrak. Počasneje je stopal, da se ne spodtakne na koreninah vitkih hój, prepregujočih gozdno stezò. Sedaj prispè v jaso, kjer je žuborel Martinov studentec. Mogočno razprostiralo se je širokolisto, trnkasto robidovje po vlažnih

tleh, prerastenih z bujno, pogozdno travo, in bohótno razeveli cvetóvi pozno prebujajočega se kovačnika omamljali so z duhom svojim okolico. Ob skali pa, iz katere vrví živahen vir, sedela je Alenka in podpirala si z roko mlado glavico. Lunin svit prodirajoč v deloma izsekani prostor skozi redko vejevje lesketal se je v njenih lepih vlaseh, ki so se jej bogato usipali po zaokroženih ramenih, in medlo obseval ji polovico obličja. Tedaj zaslišala je v bližini korake . . . brstje pokalo je šumeče pod nogami. Vzdigne se in mu gre nasproti.

— „Dober večer, Alenka! — dolgo si morala čakati . . . pa da si le prišla, da si le prišla . . .“ in stiskal ji je podano mu desnico ognjevito in položil jo na prsi svoji.

— „Obljubila sem ti, da pridem“ — odgovori deklè plaho, tiho . . . „Dejal si takó . . . dejal, da vzameš slovó nocoj —“ na to pa ji zastane glas in izvije si roko iz njegove. Molčala sta oba. Potem pa vzdihne on in ji položi rokó krog pasu:

— „Alenka! — ali me ljubiš?“

Ni mu odgovorila.

— „Ali me ljubiš? Alenka!“ ponovil je svoje vprašanje nestrpno, po-reče in pritisnil jo k sebi.

— „Ljubim, ljubim . . . in kako!“ drhtela je ona in v lehkótnem ihtenji razgubljal se ji je glas. Ako bi ju takrat vprašal, sta li srečna ali ne, Bog vé, kaj bi odgovorila. Morda bi tudi sama ne vedela, kaj naj porečeta. Omočena sreče, potrta nesreče stala sta si drugi drugemu v objemu, kot da se ne zavedata življenja svojega, in kdo pravi, da sta se ga zavedala, zavedati hotela. Popustil je duh teló slehrnjega izmej njiju in pretil se v bitje družega . . . živela sta trenutju, pozabila sveta, razmišljala nista tedaj ničesar, zibala se v sanjah in sama ne vedoča uprav zakaj, veselila, da ne čujeta. Ne vedoča? — Dá, — ne vedoča, vsaj tedaj ne' . . . A ure hité.

Zamolkel glas vaškega zvoná predramil ju je iz objema . . . mrko razlegal se je njegov zvenk in se potem za slehrnim udarcem razgubljal mrmrajoč in tresoč se v tišini.

(Dalje prihodnjič.)

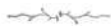

☞ Drobne pesni. ☞

I.

Dovólj koprnjenja, bolesti, jadú! —
Usoda velí na rozpótje —
Odhajam, kot došel sem bil: brez mirú —
A kónec mi duševnih zmót je.

In pravim besede ti, predno stezò
Vsak záčne korakati svojo;
Če bil za ljubezen preničev sem ti,
Za podlost predober sem tvojo.

II.

Oj, kaj se mi smejiš
Kaj gledaš me takó? —
Ljudje se kar obračajo,
Za nama čudom zró.

Vém, vsem tako se zdi,
Da je to sreče smeh,
Da skriva se ljubezen
V pogledih iskrih teh.

Jaz pravim pa takó:
Smeh časih je strupén,
In časih tudi žárén
Pogled nad vse ledén.

Mephisto.

Nekaj iz praktičnega modroslovja.

(Sestavil Jos. Ž.)

Hebrojno število stvari se nahaja v naravi poleg človeka. Te stvari so predmet posameznim vedam; in ker ima vsaka veda svoj predmet, nastane samo ob sebi vprašanje, kak predmet ima modroslovje. -- Čujmo odgovor!

Predmet modroslovju je mišljenje — „*nóesis tês noéseos*“ zove Aristotel modroslovje; njen predmet je torej v notranjem svetu, v idealnem, nasproti vsem drugim vedam, ki imajo svoje predmete v zunanjem, v realnem svetu.

Ker je predmet modroslovju mišljenje, razmotrivanje o mislih, in ker je misel o misli jednaka misli povzdignjeni na drugo potenco, iz tega sledi, da je modroslovje glava vseh ved, ki delajo le podlago, na kateri sloni streha celega poslopja — modroslovje.

Misel pa se lahko razmotriva raz trojno stališče: raz psihologično, da se misli, in raz vsebinsko, kaj se misli.

Pri razmotrivanji zadnjega, to je vsebine misli, uvidimo, da se misel nanaša na istinitost ali pa na neistinitost. Če se na prvo, je njena naloga spoznanje te istinitosti, spoznanje tega, kar je bilo, ali kar je, ali kar bo; tako dospemo do posameznih ved z nalogo spoznanja: zgodovine, naravoslovja i. dr.

In če vzamemo drugo v poštev, če se misel nanaša na neistinitost, je njena naloga stvarjenje te neistinitosti, stvarjenje tega, kar še ni; in vede, kojih namen je stvarjenje neistinitosti, zovemo praktične, nasproti teoretičnim z namenom spoznanja.

Mišljenje o praktičnih vedah pa se zove praktično modroslovje.

Stvariti se more le to, kar še ni, torej nekaj bodočega, in to bodoče je zopet lahko dvojne vrste: ali se ustvari nekaj, kar se istinito nahaja v naravi, ali pa samo nekaj navideznega.

Oglejmo si ta slučaj na vzgledih!

Stavbar napravi načrt postaviti poslopje, torej ustvariti nekaj, kar še ni. Da pa izvrši svojo nalogo, mora svoj načrt istinito izpeljati, to je ustvariti mora res poslopje, kakoršno ga vidimo z očmi ali čutimo s tipanjem. On ustvari torej nekaj istinitega.

Drugače je s slikarjem. Tudi on se nameni ustvariti poslopje, in ustvari ga tudi z barvo, čopičem itd. Toda njegovo poslopje je le navidezno, je le podoba poslopja.

Tu je meja dveh kraljestev; prvo imenujemo ekonomično, drugo estetično.

Mej obema vedama pa leži tretja, ki ima z vsako nekaj skupnega in nekaj različnega, in to je moralična veda. Z ekonomiko ima skupno, da hoče nekaj istinitega in ne samo navideznega, in z estetiko, da je istinitost v notranjem svetu, v zavesti, in ne v zunanjem svetu; in ta istinitost v zavesti, katero zahteva moralična veda, je volja.

Potemtakem imamo tri praktične vede: estetično, moralično in ekonomično. Vsaka ima svojo nalogo: prva ustvarja estetične proizvode (umotvore), druga dobrine (bona), tretja pa značaje.

Ker pa naš duh premišljuje o vsaki teh ved, imamo tudi trojno praktično modroslovje: estetično, moralično, ekonomično. Da se more, da se mora

vsaka teh imenovanih ved združiti z modroslovjem, razvidno je iz tega, ker niso niti vsi estetični, niti moralični, niti ekonomični proizvodi jednake vrednosti.

Naloga estetičnega modroslovja je ločitev pristnih estetičnih umotvorov od nepristnih, od navideznih, ki nimajo estetične vrednosti, ali pa so si jo po krivici prilastili.

Naloga moraličnega modroslovja je ločitev pravih značajev od dozdevnih.

Naloga ekonomičnega modroslovja je ločitev pravih dobrin od dozdevnih, ki imajo le začasno vrednost, če jo sploh imajo.

Ekonomična in estetična veda imate omejen delokrog, moralična pa neomejenega: Ne more biti vsakdo stavbar, pesnik, slikar, in zakaj ne?

Zato ker prvi dve vedi zahtevate gotovo glavnico, in kdor te nima, ne more delovati na njenem polji. Glavnica pri ekonomiki so sredstva (pri stavbariji gradivo za zidanje, delavci), pri estetiki poleg tega še zmožnost.

Pri moralični vedi pa je drugače. Ta ima neomejen delokrog iz ktereга ni nihče izključen. Tu je glavnica: volja, in ker zamore vsakèdo hoteti, zato more tudi vsakèdo postati značaj.

Zatorej bomo govorili posebno o moralični vedi in moraličnem modroslovju.

(Dalje prihodnjich.)

 Glasnik.

Naši povestnici je v šolah vrlo malo časa odmerjenega, mnogo manj pa uporabljenega. Lože je predavati o svetovno znanih povestnicah velikih narodov, nego o naši domačej; a rodoljub se mora pečati ž njo, ker ona mu vžiga v srci neizcrpno ljubav do naroda.

Med narod v občje prihaja malo o naši nekdanjej povestnici, zato se ni čuditi, da se spominja radi tega jedva še turških vojn. A tudi boljši, da, i najboljši krogi našega naroda pečajo se ž njo jako malo, — vse to pa, ker doslej nemamo še dosta publikacij, da bi vzbujale narodno zavest.

Vsi narodi, vse države skrbé, da oživljajo narodov duh potom povestnice; le narod slovenski se ne briga za njo, da, povsem jo zanemarija, kar popolnoma nasprotuje časovnemu toku današnjemu. Tudi bratje Čehi i Srbo-Hrvati upoznali so to, uglasili se v prapovestnico svojo in oživili zgodopisje, ki vpliva na ves narod v kar najboljšem smislu. Pogoji, na podlagi katerih so zasnovali svojo zgodovino, so sicer do cela različni od naših; vendar se pa nahaja v premnogih pisanih virih, letopisih, opisih in listinah od naših granic do daljne Francije dosti gradiva, da se z njega pomočjo, naslanjaje se na svetovno in sosednjih narodov povestnico, ne skrpa, marveč sestavi častna povestnica slovenska...

Kaj nam je storiti, da se goji, kakor potreba, slovenska povestnica v vseh slojih naroda? Kaj, da se obudi na domačih tleh narodno zgodopisje, katero otmé narodu spomin na daljne čase, tužnejše, a tudi veselejše, nego so sedanji? Kdo pomore?

Je li res usojeno našemu narodu, da ne dobi povestnice, katero ima?

A. E.

Domači zdravnik obeta se nam za bodoče leto od „Družbe sv. Mohora“. Obsegal bode baje splošen del, Kneippovo zdravljenje in zbirko domačih zdravil. To zdi se mi tolike važnosti, da si štejem v dolžnost, izreči o takej knjigi svoje mnenje s srčno

željo, da bi jo odločilni faktorji premišljevali in uvaževali.

Slovinci smo imeli vže dva „Domača zdravnika“, ki pa nesta ustrezala svojemu namenu. Glavni vzrok je po mojem mnenji pač ta, da jih ni sestavil strokovnjak. Prvo in upravičeno zahtevanje je, da spiše tako knjigo strokovnjak; — vsaka kompilacija od strani neveščakov ni le brez literarne, temveč i brez praktične vrednosti. — Bojim se tega i v tem slučaju; vsekako naj bi se pa dala v pregled večščaku, da bode vsaj nekoliko rabljiva.

Imali poljudna medicinska knjiga sploh upravičenje, je li sploh potrebna in uporabna? ... Mnogo sicer lahko koristi, ako nema namena nadomestovati zdravnika; gotovo pa škoduje lahko njena neprimerna uporaba v marsičem. — Ljudstvo išče sploh le v skrajnej sili pomoči pri zdravniku, kar se daje le deloma opravičevati s tem, da prizadeva to mnogo težav in stroškov. Knjiga ne sme vzbujati torej v čitatelji misli, da lahko leži po njej brez pomoči izvedenga zdravnika; ona ne sme pospeševati slabe navade, da si domišljuje vsakdo, da je upravičen lečiti svetom in dejanjem, dasi nema za to niti potrebnih vednostij, niti navadno najmanjše skušnje; ona naj le svetuje v slučajih, kjer ali zdravniške pomoči sploh ni potreba, ali kjer se mora iskati pomoči do zdravnikovega prihoda. Razven tega naj pred vsem svetuje in uči, kako je uravnati življenje po zdravstvenih pogojih.

S tem je uže povedano, kaj mora in česa ne sme podajati taka knjiga čitateljem. Ona mu ne sme in ne more podajati popisov raznih boleznij. Izpoznavati bolezni po popisih, je nestrokovnjakom povsem nemožno; jednaki popisi bi jih le begali in povzročevali mnoge zmote. Koliko bi pa škodovalo napačno zdravljenje in izpoznavanje ne le s tem, kar bi se storilo, temveč i s tem, kar bi se opustilo!

Knjiga naj bi podajala pred vsem higijenična pravila, káko bode stanovanje, obleka, hrana, da bode zdravje primerno; opiše naj pa hkratu glavne napake v teh slučajih in njih škodljivi vpliv na zdravje. Podaja naj splošna pravila, kako utrditi in ohraniti si zdravje, kako obvarovati se raznih bolezni (prophylaxis). Pri tej priliki opozori naj se na nevarnost in zle posledke sifilitike, in kako se je možno temu ubraniti. — Vsa ta poglavja razpravljajo naj se poljudno, a zelo natanko. — Dalje naj obsega knjiga nauk za prvo pomoč ponesrečencem, kako se obvezujejo rane in prenašajo bolniki. Matere poučujejo naj se, kako jim je živeti in vesti se pred porodom in po njem in kako morajo oskrbovati dojenčke. Naposled naj podá nauk, kako treba streči bolnikom

Ako se uže pridá popis lečenja z vodo, naj se ogiba tu skrbno jednostranskega pretiravanja. Kakor koristi voda pri mnogih boleznih, tako lahko škoduje zopet pri drugih; vedno in vedno naj se pa zvráča na to, da se sme zdraviti po Kneippovem načinu le tedaj, ako to nasvetuje in pri-pusti izkušen zdravnik.

Domača zdravila, ki naj bi se obravnavala v dodatku, potrebovala bi posebno strogega pregleda. Sprejmejo naj se le ona, ki so potrjena s skušnjo, opusté pa vsa t. zv. „nedolžna“. Istotako naj se svari pred onimi ki bi utegnili škodovati. Želeti je, da bi se pridejal odstavek, ki bi svaril pred sleparskimi zdravili, katerih se žalibog prodaja po lekarnah cela kopa, ter razjasnila pretiranost v ceni in sestava teh skrivnostnih „specijalitet“.

To bi bil v glavnih potezah načrt knjige; le v tem okviru obetati si smemo in mremo od nje plodonosne uporabe; ako prekorači te meje, bati se nam je njene zlorabe. — Da bi se izpoznalo, da je zdravje najdražje blago; da bi se izpoznalo, kako oprezno in vestno je treba sestavljati „Domačega zdravnika“; da bi se podala slovenskemu ljudstvu knjiga, ki mu bode koristna, ne pa knjiga, ki bi mu utegnila škodovati: — v ta namen napisal sem te vrstice. Blagor

slovenskega naroda, ki je vedno vodil „Družbo sv. Mohora“, terja od nje, da mu podá knjigo, ki mu bode v blagoslov ne pa v škodo.

Fr. Güstl.

Više žensko izobraževališče. Koncem januarija t. l. je sklical sekcijski načelnik oddelka za uk in prosveto banskega urada v Zagrebu zbor najodličnejših dam zagrebških, da se izrekó, zadošča li mladim Hrvatricam dosedanja viša dekliška šola. Nemnogo pred je zagovarjal grof Kounic v avstrijskejši poslanskejši zbornici prošnji ženskih društev v Pragi in Sučavi za dovoljenje, da bi smele pohajati modroslovne oddelke vseučilišč redne slušateljice. — Na Dunaji in v Krakovu snujejo ženske gimnazije, druga mesta imajo liceje, Dunaj celó pedagogij, učiteljško pripravnico z velikošolskim značajem; istotako udeležujejo se na vseučiliščih izredne gojenke modroslovnih in zdravniških oddelkov. Druge države, sosebno Rusija, Anglija, Francija, Belgija in Švica so šle celó uže dalje! — Kaj pa mi? . . . Bi li ne bilo možno osnovati v Ljubljani višega dekliškega izobraževališča, ki bi stalo na stopinji viših razredov srednjih šol (kajti viši razredi osemrazrednih šol so jednaki meščanskim šolam, oziroma nižim razredom srednjih šol) in slovenski vzgajalo dekleta primerno časovnim zahtevam, katerim se i naš narod ne bode mogel ustavljati dolgo?! Čas pride, ko bode morda prepozno, radi tega pač ni odvažno opomniti tega, kar je potrebno in postaja vedno potrebnješje.

V. B.

 Vestnik.

Našim čitateljem. Odgov. uredn. „Vesne“ sprejel je naš sotrudnik g. S. Magolič v Celji, ki je narisal za list lepo glavo. — Denašnja številka pošilja se na ogled, druga se bode poslala samo gg. naročnikom. — List zapoznil se je radi mnogih neljubih zaprek. Prihodnja številka izide 1. aprila. Za leto 1892 izdali bodemo vseh 12 števil. Dijake in njim naklonjene kroge prosimo za razširjanje

lista in blagohotno podporo v vsakem pogledu. Le „viribus unitis“ nam bode možno uspešno delovati na podlagi našega programa, kateri lahko združuje vse, katerim je napredek našega naroda sveta stvar. List je neizogibno potreben, da združuje in navdušuje vse mlade čile moči k delovanju za jeden, nam vsem posvetnikom in duhovnim, skupen smoter — za narod. Na podlagi lista vzgojimo se jednotno, da bomo i poslej, ko stopimo v življenje, delovali za narod skupno in zložno, kajti le — v zlogi je moč!

Slov. akad. društvo „Triglav“ v Gradcu ustanovilo je uže pred letom s hrvat. ak. društ. „Hrvatska“ skupni tamburaški zbor, ki izvrstno svira. Jednako snuje po vzgledu hrv. ak. dr. „Zvonimira“ tudi dunajsko slovensko akad. dr. „Slovenija“ svoj tamburaški zbor.

Slov. akad. društvo „Slovenija“ priredilo je 8. februarja t. l. jako lepo slavnost v spomin dru. J. Bleiweisu, in to koncert s plesom. Pri koncertu je pel možki zbor „Slovenije“, mešani zbor „Slovan. pevskega društva“ in operni pevec g. I. Trtnik. Vse točke izvršile so se izborno pod vodstvom g. J. Jiřika (moški zbor), g. A. A. Buchte (mešani zbor). Tamburaški zbor hrv. ak. dr. „Zvonimira“ je sodeloval in žel burno odobravanje. Udeležba bila je jako mnogobrojna in vspeh je v gmotnem in moralnem oziru sijajen.

Slovensko ferijalno društvo „Sava“ nastopi tekom bodočih počitnic v Ljubljani. Osnovni odbor deluje jako marljivo. Doslej je pregledal in uravnal pravila ter odposlal ministerstvu notranjih del v presojo. Zgotovil je tudi poslovnik, kateri daje društvu trdno organizacijo. Tako se je nadejati najboljšega uspeha od prepotrebne zveze velikošolcev o počitnicah.

Dr. Fr. Gross, bivši član „Slovenije“ in zaslužen pevovodja njenega pevskega zbora, umrl je 8. februarja v Idriji, kjer je bil okrajni sodnik. Pokojnik bil je mož-poštenjak v javnem in zasebnem življenji. V. p.!

Fran Cegnar, znani pesnik slovenski, umirovljen brzojavni nadkontrolor v Trstu

umrl je v nedeljo ponoči 14. febr. Rodil se je 1. decembra 1826. l. pri sv. Duhu nad Staro Loko. Osnovno šolo je pohajal v Škofji Loki, gimnazij pa završil v Ljubljani l. 1849. Ker mu je nedostajalo gmotnih sredstev, kakor skoro v obče slovenskim mladeničem, opustil je svoj namen, da bi nadaljeval svoje študije na vseučilišču, in stopil v državno službo pri brzojavnem uradu v Trstu, kjer se je ravnalo ž njim, kakor navadno s slovenskim rodoljubom. Za tržaške Slovence, katere je zastopal nekoliko časa tudi v deželnem zboru, pridobil si je velikih zaslug kot voditelj v burnih časih. Še trajnejšo slavo si je pa stekel s svojim književnim delovanjem, o katerem spregovorimo o priložnosti. Slava mu in večnaja pamjat!

Na Dunaji osnuje se „Akad. Sokol“, občeslovensko telovadno društvo za dunajske akademike slovenske. Radostno pozdravljamo to novico, ker to bi bilo prvo akademično društvo, katero bi družilo vse Slovane.

Snovanje podpornega društva, na medicinske fakulteti dunajske, privedlo je do velike demonstracije radi semitizma, kateri ima ogromno zastopnikov na vsem vseučilišču, sosebo pa pri medicincih. Vkljub intervenciji senata, rektorja in policije bila je huda rabuka 15. februarja. Do 2000 vseučiliščnikov zbralo se je v auli na dve skupini in sprejelo s „pereat“ in prosit-“klici rektorja dra. Exnerja. Židje so mu priredili takoj drugi dan pri predavanji na pravoslovne fakulteti ovacijo, katera se jim je ponesrečila, ker so jo zadušili protisemiti.

„**Mensa academica**“ ustanovijo na dunajskem vseučilišču.

Dunajski tehniki razgovarjajo se o osnovi državnih izpitov in podelitvi naslova „ingenieur“ kot akad. „gradus“. V to svrhu imajo često zborovanja in voljen akcijski odbor.

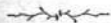
Stolice za primerjalno povestnico slovenskih narodov se ustanove, kakor je videti in posneti iz državnozborskih obravnjav, tekom časa po posameznih vseučiliščih. Te so izvanredne važnosti, zato bi želeli, da bi se ne odlašalo z njihovim ustanovljenjem.

Poljsko pravo uvrsti se med obvezne predmete rigoroznih izpitov. Poljakom posreči se marsikaka ugodnost, a v svoji sreči pozabljajo preradi nas — trpinov.

Semenišča na pravoslovnih oddelkih se pomnože v toliko, da dobi vsak glavni predmet svoje. Tako se je ukrenilo za časa obravnav o preustroji pravoslovnih ukov v drž. zbornici, o katerih spregovorimo obširneje prihodnjč.

Glasbene matice šola, ki nastopa sedaj uže zmagonosno poleg filharmonične šole in jo nadkriljuje v vsakem pogledu, pridobila si je zlasti v prošlem letu krepkih močij. Vodja je prof. Grbić. Zborovo petje, teorijo, harmonij in klavir poučuje cand. prof. Hubad, ki je zajedno voditelj samostalnega pevskega zbora „Glasb. Mat.“. Klavir poučujeta že dalje g-a. Grbićeva in drd. phil. Hoffmeister. Pouk na godalih oskrbuje g. Bandis, na pihalih g. Forstmeyer. Tekom meseca marcija priredi pevski zbor krasen koncert.

Dramatično društvo v Ljubljani razvija se od leta do leta in nadejati se je, da bode moglo v letošnji jeseni, ko se preseli v novo gledišče, dajati vsaj po dve predstavi na teden. Za operni del si je pridobilo uže letos dve novi operi: „Cavalleria rusticana“ in „Codrillo“. Osobje se je izdatno pomnožilo. Za spevoigre ima zastopane vse potrebne samospeve in mešani zbor do 40 glasov. Pa tudi za dramatični del poskrbel je intendantni in artistični odsek. Naša Talija napreduje, kar nas polni z radostjo in nado.

Književnost.

„Matica Slovenska“ izdala je svojim članom knjige za l. 1891 in sicer 1. Letopis. V njem se nahajajo različni strokovni spisi, kakor: Enklitike v slovenščini (dr. M. Murko); Doneski k historični slovenski dialektologiji (V. Oblak); Prazgodovinske in rimske izkopine po Slovenskem l. 1890 (S. Rutar) i dr. 2. Pegam in Lamberger. Povest. Spisal dr. F. Detela. 3. Zgodovina Novega Mesta. Sestavil Ivan Vrhovec, c. kr. profesor. Knjiga ima obsežek 308 strani in dodatek z I., II.

in III. — Želeč „Matici Slov.“ najboljšega uspeha in razvitka, pričakujemo, da se je okleni v večjem številu tudi vsa posvetna intelgencija.

Мартинъ Керпанъ. Народный разсказъ. Переводъ съ словенскаго М. Хостника. Trst 1891, 8°, 29 str. — Ta uzorni prevod prof. Hostnika je ponatis iz „Slov. Sveta“ in se prodaja pri njegovem upravnistvu v Trstu Farneto 44, po 18 n. odtis, 5 odtisov 85 n., 10 pa 1 gld. 60 n. Priporočamo ga kar najtopleje vsem tt. dijakom, da se seznanijo tem potem z ruščino.

Luči. Spisal A. Funtek. Tisk družt. tisk. D. Hribar v Celji 1891. 8°, 127 strani. Cena broš. 70 n., eleg. vez. 1 gld. 20 n. Vsebina se nahaja večinoma v lanskem „Lj. Zvonu“.

Славянская Муза imenuje se na novo izšedša knjiga v vel. 8° s 186 str. obseza joča prevode iz vseh najboljših poezij slovanskih narodov. Prodaja se po 1 r. 25 k. v Petrogradu (Русско-славянскій книжный складъ, Невскій 74) Iz slovenskih pesnikov sta na vrsti sedaj Prešeren in Gregorčič. Ta pot je najkrajši, po katerem se moremo Slovani seznanjati med seboj. Zato pozdravljamo radostnim srcem tako podjetje in priporočamo dijakom učenje ruščine.

Общеславянскій языкъ въ ряду другихъ общихъ языковъ древней и новой Европы. To monumentalno delo v dveh zvezkih, obdarovano s prvo Kyrillo-Methodijevsko premijo, spisal je slavni slavist in prof. varšavskega vseučilišča A. S. Budilovič. Dobiva se v gori omenjenem knjižnem skladu po 4 rub.

„Matica Hrvatska“ izdala je za l. 1891. zopet, kakor navadno, jako lepe knjige in sicer: Slike iz Bosne (Iv. Lepušić) 8° 129 str. — Obiteljska tajna, kom. u 3 č. (Ev. Kumičić) 8°, 131 str. — Medju svetlom i tminom (I. Kozarac) 8°, 161 str. — Iz varmegijskih dana (Ksaver Šandor Gjalski) 8°, 275 str. — Teuta, trag. u 5 č. (Dimit. Demeter). Grobničko polje, pjesam. 8° LXXXIII+185 str. Vse leposlovne vsebine. — Naposled nadaljevanje prejšnjih let: Svjetska povjest V. XVII+337 str. — Slike iz svjetske književnosti I., VIII+232 str. — Črtice o magne-

tizmu i elektricitetu (O. Kučera). Vse te knjige dobé člani samo za 3 gld. Razven tega še zvezek Plutarhových biografij po znižanej ceni za 1 gld. — Priporoča se „M. Hrv.“ tudi Slovencem s svojimi krasnimi proizvodi.

Српске нар. pjesme (M. Kordunaš) in Српски звуци (T. Ostojić), priporočila vredne knjige dobivajo se po 80 n.

O reforme právnických studií razpravlja prof. in drž. posl. dr. T. G. Masaryk v znan. č. „Athenaeum“. V tem spisu govori med drugim tudi o potrebi, da bi se predavali na avstrijskih vseučilišcích še sledeči predmeti: Avstr. drž. in pravna zgodovina. Zgod. prava v českých zemljah. Slovansko pravo. Avstr. drž. pravo. — Jako lepi nasveti, toda . . .

Kulturní Historie. Napisal dr. Čenek Zíbrt. V Praze 1892 v. 8° 122 str. C. 1-20 gl. v zalogi J. R. Vilimeka. Pravo koristna knjiga i za nas.

~~~~~

Zmes.

Moderni zakon. On: „Veruj mi, ko bi bila znala mojo prvo soprogo, bi pojmla bolest, katero mi prizadeva njena prerana smrt.“ — Ona: „In veruj mi Ti, da tugujem jaz nad to smrtjo mnogo bolj nego Ti“ . . .

Zagotovljena zvestoba. Mlad soprog, trgovec, odhajajoč za dlje časa od doma, poslavljaj se je na kolodvoru od svoje soproge z iskrenimi besedami: „Zdravstvuj, draga ženka, spominjaj se me često in ne zabi me!“ — „Nikdar, nikdar!“ zagotavljala mu je mlada soproga in vzemši svoj robec iz žepa — napravila vozec, da ne bi pozabila obljube . . .

V. M.

Listnica.

G. F. G. v Lj. — V prihodnji številki spregovorimo o znani zadevi. Za dènes ni bilo več mogoče, ker je bil list uže stavljen.

G. F. T. v Sl.

„To sem že od nedkaj vedil (sic!),
Da me nisi ljubila —“

razven metra in slovnice obžalujemo tudi Vas:

„In kot le mogoče
Si vedno me mučila.“

In to Vas „je bolelo“, kakor pojete dalje. O nas pa mislite da smo brezčutni!? . . .

Tugomir v Lj,

„Je li ljubezen morda greh?“

vprašujete poleg nemškega pesnika, kateri je vprašal baš isto pred kakimi sto leti. — Poglejte v kateri-koli katekizem, kjer so našeti naglavni, v nebó vpjioči in vsi ostali grehi, — in ne najdete je tam. Torej gotovo ni greh; pač pa je greh takó pesnikovati, kakor pesnikujete Vi, ker je to predrzno zaupanje — v urednikovo milost.

G. K. R. v M. Take reči sodijo v „Vrtec“.

G. I. J. na V.

„Če me več ne maraš,“ —

to je pristno fantovski,

„Prosil te ne bom;“ —

to je moški —

„Drugo si izberem,“ —

tako je prav!

„Pa jo ljubil bom.“ —

Morda tudi drugo uredniško košaro!?

Tt. dijakom! Prosimo, da nas podpirate s spisi in poročili iz vseh krogov, kateri se tičejo dijaškega življenja. Poročila o sejah akad. društev začnemo priobčevati z bodočo številko.

„VESNA“ izhaja po jedenkrat na mesec na celi poli ter stane za vse leto gld. 1.50 Rokopise in dopise sprejema: Uredništvo „Vesne“ na Dunaji, Wien, VIII., Wickenburggasse, 12; naročnino Dragotin Hribar v Celji, Graška cesta, 1.